Raadsvoorstel

Raadsvergadering : 12 oktober 2021
Voorstel : 2021-059

Zaaknummer : 1894/2021/2432450
Documentnummer : 1894/2021/2432484
Datum collegebesluit : 30 augustus 2021

Onderwerp
Vaststelling Waterketenplan Noord 2021-2025 en Gemeentelijk Rioleringsplan Peel en Maas 2022-2026

Openbaarheid
Alle stukken zijn openbaar.

Voorstel
1 Vast te stellen het Waterketenplan Noord 2021-2025 en Gemeentelijk Rioleringsplan Peel en Maas 2022-2026

Inleiding
Goede riolering is nodig voor de bescherming van de volksgezondheid, het milieu en het tegengaan van wateroverlast. Als gemeente hebben we de zorgplicht voor stedelijk afvalwater, afvloeiend hemelwater en grondwatermaatregelen.
Sinds 2012 werken we samen op het gebied van afvalwater. Op 22 juni 2016 heeft de Gemeenteraad van Peel en Maas voor het eerst het Waterketenplan Limburgse Peelen 2017-2021 vastgesteld.
Inmiddels bestaat de waterketensamenwerking uit Waterschap Limburg, WML, WBL en vijftien gemeenten, genaamd Waterpanel Noord. Vanuit deze samenwerking is een nieuw waterketenplan opgesteld om vervolg te kunnen geven aan het samenwerken.

Beoogd effect
Het Waterketenplan geeft invulling aan de toekomst van de waterketen en het organiseren van de gezamenlijke uitvoering met als doel een water- en klimaatbestendig Midden en Noord-Limburg.
Het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) geeft inzicht in hoe wij de drie gemeentelijke watertaken in de komende planperiode invullen, wat dit kost en hoe de kosten worden gedekt (rioolrecht).
Samen zetten de plannen in op verhoging van de kwaliteit van de waterketen, vermindering van de personele kwetsbaarheid en verlaging van de kosten binnen het samenwerkingsverband. De gezamenlijke projecten uit het actieprogramma van het Waterketenplan 2021-2025 zijn in het GRP 2022-2026 opgenomen.

Argumenten
1.1 *Het waterketenplan en het GRP dragen bij aan de doelen die we stellen in de kaderstelling Ruimte en Economie*
Waterpanel Noord streeft naar een water- en klimaatbestendig Midden- en Noord-Limburg. Daarbij werken wij aan het verbeteren van de waterkwaliteit zodat wij in 2027 kunnen voldoen aan de doelstellingen van de kaderrichtlijn water.
Tevens passen we de fysieke (openbare) leefomgeving aan op het veranderende klimaat zodat 20% van onze regio in 2027 klimaatbestendig en waterrobuust is ingericht.
Hiermee geven we invulling aan uitvoeringsafspraak 4.1 van de kaderstelling Ruimte en Economie: We passen onze fysieke leefomgeving aan het klimaat.
Via een goede ruimtelijke inrichting en een goed waterbeheer spelen we maximaal in op de effecten van klimaatveranderingen. En is tevens een bevestiging van onze kernwaarde “Duurzaam”, welke een rode draad vormt in ons denken en doen.

1.2 *Het voortzetten van de regionale samenwerking*
Het verder continueren van de regionale samenwerking heeft tot gevolg dat er sprake zal zijn van regionale beleidsafstemming en minder meer kosten voor Peel en Maas op operationeel niveau door onder andere het uitvoeren van gezamenlijk onderzoeken en communicatie zoals Waterklaar. Dit leidt tot lagere maatschappelijke kosten en een lagere kostendekkende rioolheffing. Daarnaast wordt er ook invulling gegeven aan het Bestuursakkoord Water om door samenwerking te komen tot een besparing op de kosten zorgplicht op het gebied van riolering en water.

1.3 *Doorwerking kerninstrument Omgevingswet*
Wij werken aan de implementatie van de Omgevingswet zodat het (grond)watersysteem en de waterketen in 2027 op een goede manier zijn opgenomen in de kerninstrumenten van de Omgevingswet van de gemeente en het waterschap zoals bijvoorbeeld de omgevingsvisie en de omgevingsvergunning.

1.4 *Continuïteit inzameling en verwerking van regen- en afvalwater (uitvoeringskracht)*
Door onder andere de samenwerking voort te zetten versterken wij de benodigde capaciteit voor het uitvoeren van onze watertaken. Daarbij verhogen we de kwaliteit van de uitvoering en dienstverlening door onder andere kennisdeling, en voeren we onze (gezamenlijke) taken uit tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten. Door regionaal te monitoren krijgen we meer inzicht in de (afval)waterketen. Lokaal maken we onder andere gebruik van risicogestuurd beheer, het optimaliseren van de drukriolering en gaan we door met onze afkoppelstrategie. Oftewel afkoppelen in combinatie met andere werkzaamheden en het doorzetten van de, binnen de samenwerking mogelijk gemaakte, subsidieregeling afkoppelen private terreinen. Opmerking: De huidige subsidie afkoppelen private terreinen is in 2021 afgelopen. Voor 2022-2023 wordt een nieuwe regeling opgesteld. Met de kosten hiervan is in het nieuwe GRP rekening gehouden. Onduidelijk is of er daarna nog een subsidieregeling mogelijk is. Binnen het GRP is daarom de jaarlijkse bijdrage van circa € 50.000,- van de gemeente gedurende de hele planperiode opgenomen. Wanneer de nieuwe regeling bekend is, zal deze voorgelegd worden aan het college.

1.5 *Klimaatadaptatie*
Nieuwe plannen worden niet alleen getoetst op de wateraspecten “vasthouden-bergen-afvoeren”, maar ook op hittestress. Het streven is om, daar waar mogelijk, regenwater oppervlakkig in te zamelen en ter plaatse te infiltreren in een groene, biodiverse en hittebestendige omgeving.
Communicatie en educatie worden ingezet als instrumenten voor bewustwording en het leren accepteren van een anders ingerichte en onderhouden omgeving.
Grote kostenstijgingen van de te nemen maatregelen om de gevolgen van klimaatadaptatie op te vangen kunnen door de samenwerking in de waterketen beperkt worden.

1.6 *Kostendekking*
De rioolheffing 2021 bedraagt voor een eigenaar per perceel € 288,76.
In het GRP wordt voorgesteld om vanaf 01-01-2022 het tarief te verlagen naar € 280,71. Dit tarief kan gedurende de planperiode vastgehouden worden. Om kostendekkend te blijven moet de rioolheffing wel jaarlijks met de optredende inflatie geïndexeerd worden. Besluitvorming hierover vindt jaarlijks plaats na vaststelling van de Gemeentebegroting.

Kanttekeningen

1.1 *Niet vaststellen Waterketenplan Noord 2021-2025 en GRP Peel en Maas 2022-2026*
Het niet vaststellen van de twee bovengenoemde plannen met de daarin opgenomen visie en uitgangspunten heeft tot gevolg dat niet wordt voldaan aan de aan de gemeente opgelegde verplichtingen vanuit de Wet Milieubeheer en de Waterwet. Vanuit deze wetten is een gemeente verplicht tot het hebben van een

plan waarin op een transparante manier invulling wordt gegeven aan een doelmatige zorgplicht op het gebied van afval-, hemel- en grondwater tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten.
Daarbij leidt het niet vaststellen van het GRP 2022-2026 tot het ontbreken van een juridische basis voor de rioolheffing, inclusief de jaarlijkse indexatie om kostendekkend te zijn gedurende de planperiode.

Alternatieven
De gemeente kan alles zelf organiseren. Echter dit wordt niet geadviseerd omdat dit leidt tot hogere kosten en dus ook tot een kostenverhoging van de rioolheffing

Financiën
De totale vervangingswaarde van ons rioolstelsel bedraagt bijna 250 miljoen euro. Om ons stelsel ook in de toekomst goed te laten functioneren zijn voor de komende 80 jaar de verwachte uitgaven berekend.
De bedragen voor vervangen en/of renovatie zijn opgenomen in de investeringen, net als die voor verbeter- en grondwatermaatregelen. Samen met de investeringen in het verleden bedragen de kapitaallasten gedurende de planperiode van dit GRP jaarlijks circa € 2 miljoen.
Voor de exploitatie (het dagelijks beheer) is een jaarlijks bedrag van circa € 2,5 miljoen nodig.

Al deze kosten worden gedekt via de rioolheffing, welke geheven wordt volgens de “Verordening rioolheffing Peel en Maas”. Onze gemeente maakt gebruik van een egalisatievoorziening om ongewenste schommelingen in de rioolheffing te voorkomen (BBV art. 43, lid 2). Dit leidt tot een gelijkmatige verdeling van de lasten voor de burger, over een aantal begrotingsjaren. Daarnaast werken we met een bestemmingsreserve riolering. Deze reserve is bestemd voor overschotten op de exploitatie riolering als gevolg van efficiencyvoordelen en aanbestedingsresultaten.
We rekenen géén rente toe aan de tariefsegalisatievoorziening en de reserve.

De rioolheffing is een vast tarief, dat per perceel van de eigenaren wordt geheven.
In 2021 bedraagt het tarief € 288,76. Er wordt geadviseerd om gedurende de planperioden van dit GRP de heffing te verlagen naar € 280,71. Vanaf 2023 moet de rioolheffing wel aan de inflatie in de sector worden aangepast om kostendekkend te blijven. En zal daardoor jaarlijks iets stijgen.
Wanneer het GRP is vastgesteld zal het nieuwe tarief worden meegenomen met de vaststelling van de begroting Peel en Maas 2022 en de daarop gebaseerde “Wijzigingen en bepalingen gemeentelijke belastingen”.
De heffing kan voor 2022, ondanks de hoger geraamde uitgaven, omlaag door:

- Lagere rente over kapitaal;
- Doelmatigheid en efficiënt werken;
- Bijgestelde, lagere eenheidsprijzen voor vervanging en renovatie.

Juridische afwegingen
De kosten voor het uitvoeren van het waterketenplan zijn opgenomen in het kostendekkingsplan van het GRP. De toerekening van de kosten is naar de huidige inzichten toegepast. Veilig daar waar het moet, maar zo breed mogelijk waar het kan.
Er is zeer veel mogelijk in de kostentoerekening gelet op de recente rechtelijke uitspraken. Uit voorzorg hebben we onze methodiek laten toetsen door Van den Bosch & Partners, belastingadviseurs voor overheden. Zij concluderen dat de gemeente Peel en Maas zich netjes aan het raamwerk van de kostentoerekening houdt.

Communicatie
In het voortraject is er met alle betrokken partijen zowel voor het Waterketenplan als GRP overleg geweest. Hun opmerkingen en argumenten zijn verwerkt.

Vanuit Waterpanel Noord worden via Waterklaar op regionale schaal artikelen gepubliceerd in regionale dag- en weekbladen, aangevuld met campagnes om het publiek bewust te maken van de noodzaak van het klimaatadaptief maken van hun leefomgeving.

Wanneer het GRP is vastgesteld, wordt het toegezonden aan het Waterschap Limburg, Rijkswaterstaat en de provincie Limburg. Ook wordt een artikel gepubliceerd in Hallo Peel en

Maas over het nieuwe GRP waarin uit wordt gelegd wat de burgers van Peel en Maas de komende 5 jaar mag verwachten.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Peel en Maas,

de gemeentesecretaris/directeur, L.P.H. Breukers	de burgemeester W.J.G. Delissen-van Tongerlo

Behandelend portefeuillehouder: Paul Sanders

Bijlage(n):
- Waterketenplan Midden en Noord Limburg 2021-2025
- Gemeentelijk Rioleringsplan Peel en Maas 2022-2026, inclusief bijlagen

Ter inzage: